

लेकवेशी नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
कल्याण, सुर्खेत
कर्णाली प्रदेश, नेपाल
१३औं नगर सभा

लेकवेशी नगरपालिकाको आ.व. २०८०/०८१ को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम (बजेट)

नगर सभाका सभाध्यक्ष ज्यू,

नेपाली जनताको लामो संघर्ष र बलिदानबाट संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र स्थापना भए पश्चात् मुलुकको राजनैतिक पुनःसंरचना भई नेपालको संविधान अनुसार स्थापित यस लेकवेशी नगरपालिकाको १३ औं नगर सभामा नगरपालिकाको वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम (बजेट) प्रस्तुत गर्न पाउँदा गौरव महशुस गरिरहेको छु । यस अवसरमा हामीलाई आफ्नो अमूल्य मतदानद्वारा विजय बनाई जनसेवामा लाग्न जिम्मेवारी प्रदान गर्नुहुने लेकवेशी नगरबासी सम्पूर्ण आमाबुवा, दाजुभाई तथा दिदीबहिनीहरूमा हार्दिक आभार तथा कृतज्ञता ज्ञापन गर्दछु । जनताबाट हामी निर्वाचित भई जनताले हामी प्रति गरेको अपार विश्वासको जगमा टेकेर जनताको जीवनस्तरमा परिवर्तन ल्याउन जनचाहनालाई सम्बोधन गर्दै अघि बढ्ने समय हाम्रो सामु आएको छ ।

यस अवसरमा मुलुकको अखण्डता, सार्वभौमसत्ता, स्वाधिनता र स्वाभिमानको रक्षा गर्दै लोकतान्त्रिक गणतन्त्र र सामाजिक न्यायका लागि विभिन्न कालखण्डमा आफ्नो अमूल्य जीवन उत्सर्ग गर्ने वीर वीरगना शहिदहरू प्रति भावपूर्ण श्रद्धान्जली अर्पण गर्दै नागरिकहरूका सर्वोच्च अधिकार प्राप्तिमा क्रममा बेपत्ता तथा घाईते योद्धाहरू, आन्दोलनको नेतृत्व गर्ने अग्रजहरू प्रति हार्दिक सम्मान व्यक्त गर्दछु ।

सभाध्यक्ष ज्यू,

आज हामी लेकवेशी नगरपालिकाको भावी योजना सहितको १३औं नगरसभा गर्न गइरहेका छौं । स्थानीय तहको अधिकार क्षेत्र, नेपालको संविधान, राज्यका निर्देशक सिद्धान्त तथा नीतिहरूलाई आधारको रूपमा लिई, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४, स्थानीय तहको योजना तथा बजेट तर्जुमा सम्बन्धी दिग्दर्शन, २०७८, अर्थ मन्त्रालयबाट जारी स्थानीय तहमा बजेट तर्जुमा मार्गदर्शन, महालेखा नियन्त्रक कार्यालयबाट जारी एकीकृत आर्थिक संकेत तथा वर्गिकरण र व्याख्या २०७४, आन्तरीक राजश्व, संघीय सरकार र प्रदेश सरकारबाट उपलब्ध गराइएको बजेट सीमा, जनप्रतिनिधिहरूको राय, सुझाव, शिक्षक, बुद्धिजीवि, कर्मचारी, सर्वसाधारण जनताको

राय सुझावलाई आधार मान्दै आ.व. २०८०/०८१ को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम (बजेट) तर्जुमाका लागि निम्न विधिहरू अवलम्बन गरिएको छ ।

- (१) सिमित श्रोत साधनबाट असिमित आवश्यकता तथा आकांक्षालाई सम्बोधन गर्न लेकवेशी नगरपालिका भित्रका स्थानीय स्तरको माग संकलन गरिएको छ ।
- (२) स्थानीय बस्तीस्तर हुँदै वडाहरूबाट प्राप्त भएका प्राथमिकतामा आधारित मागलाई सम्बोधन गर्ने गरी नगरस्तरीय गौरवका योजनाहरू र प्रत्येक वडास्तरीय योजना तथा कार्यक्रमहरू समावेश गरिएको छ ।
- (३) नगरपालिकाका जनप्रतिनिधि, स्थानीय समाजसेवी तथा बुद्धिजीवी र नागरिक समाजका प्रबुद्ध व्यक्तिहरूको अनुभव, राय तथा सुझावहरूलाई समेत आधार मानी वडा तहबाट प्राप्त आयोजना तथा कार्यक्रमहरूलाई आधार मान्दै विषयगत समिति हुँदै नगरपालिकामा व्यापक छलफल गरी यस सम्मानित नगर सभामा पेश गरेको छ ।
- (४) संघीय सरकार तथा प्रदेश सरकारबाट प्राप्त हुने सशर्त अनुदानलाई तोकिए बमोजिम विषयगत क्षेत्रमा खर्च गरिनेछ ।

आयोजना प्राथमिकीरणका आधारहरू

- आर्थिक विकास र गरिबी निवारणमा प्रत्यक्ष योगदान पुर्याउने ।
- उत्पादन र छिटो प्रतिफल दिने ।
- राजस्व परिचालनमा योगदान पुर्याउने ।
- संस्थागत विकास र सुशासनमा योगदान पुर्याउने ।
- स्थानीय स्रोत साधनमा आधारित भई जनसहभागिता अभिवृद्धि गर्ने ।
- लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरणमा अभिवृद्धि गर्ने ।
- दिगो विकास, वातावरण संरक्षण र विपद् व्यवस्थापनमा योगदान पुर्याउने ।
- स्थान विशेषको संस्कृति र पहिचान अभिवृद्धि गर्ने ।
- स्वास्थ्य क्षेत्रलाई सम्बोधन गर्ने ।
- क्रमागत अधुरा योजनाहरूलाई सम्पन्न गर्ने ।

सभाध्यक्ष ज्यू,

हामी निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरूलाई मुलुकको नयाँ परिवर्तित राजनीतिक परिवेशमा राज्यको पुनःसंरचनामा कामकाज गर्दा अवश्य पनि केही नयाँ अनुभूतिहरू महसुस गरेका छौं । हाम्रा नया अनुभूति र अनुभवहरूसँगै अभ्यस्त हुँदै नगरपालिकाको कार्यप्रणालीलाई व्यवस्थित गर्ने प्रारम्भिक चरणका प्रयासहरू आरम्भ गरेका छौं । हामी समय परिस्थितिसँगै अभ्यस्त हुँदै नगरमा कार्यप्रणालीमा सुधार ल्याई सुशासन कायम गरी जनताको जीवनस्तरमा सुधार ल्याउने कुरामा दृढ संकल्पित एवं प्रतिबद्ध छौं ।

सभाध्यक्ष ज्यू,

कोभिड-१९ को प्रभाव, युक्रेन-रसियाको युद्ध तथा अन्य विविध कारणबाट विश्वव्यापी रूपमा आपूर्ति श्रृङ्खलामा परेको प्रतिकूल प्रभाव समेतबाट देश भित्रको आर्थिक गतिविधिमा संकुचन हुन गएको समेतका कारण चालु वर्षमा लक्ष्य अनुसार राजश्व असुली नभएको तथा विविध कारणबाट संघीय राजश्वमा कमी भएको र अत्यावश्यक सेवा बाहेक अन्यमा खर्च कटौती गरी मितव्ययीयता अपनाउनु पर्ने संघीय सरकारको निर्देशनात्मक अवस्था पनि हाम्रा सामु विद्यमान रहेको कुरा यहाँहरूलाई विदितै छ । हामीले ठूला कुरा केही मागेका छैनौं, यति मात्र हो विद्यार्थीहरूले अनुशासित भएर पढ्नुहोस्, शिक्षकहरूले इमान्दारीका साथ पढाईदिनुस, कर्मचारीहरूले जनमुखी भई कार्य सम्पादन गरिदिनुस्, किसानले खेतवारी बाँझो नराख्नुहोस्, नागरिक समाजले पारदर्शी रूपमा इमान्दार भएर कार्यसम्पादन गरिदिनुस् यति मात्रै गर्यौं भने हामी जनताको जीवनमा परिवर्तन ल्याउन सक्छौं । यति भए सेवा लिने र दिने सबैको जीवनमा परिवर्तन ल्याउन सक्छौं । लेकवेशी नगरपालिका तपाईंहरूलाई साथ र सहयोग गर्न सधैं तत्पर र तयारी अवस्थामा रहेको व्यहोरा यस सम्मानित नगरसभा मार्फत प्रतिबद्धता व्यक्त गर्दछौं । हामीहरूले सुशासनको कुरा धेरै गर्यौं अब काम गरेर देखाउने समय आईसकेको छ ।

सभाध्यक्ष ज्यू,

अब म यस लेकवेशी नगरपालिकाको आ.व. २०८०/०८१ मा देहायका विषयगत क्षेत्रमा निम्नानुसारको नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्दछु ।

१. आर्थिक विकास तर्फः

(क) वित्तीय व्यवस्थापन तर्फः-

- जनताको आयश्रोत तथा क्रय क्षमताका आधारमा करका दरहरू निर्धारण गरी नगरपालिकाको आयश्रोत वृद्धि गरी जनसरोकार तथा जनजीविकाको स्तर सुधारमा लगानी वृद्धि गरिनेछ ।
- आ.व. ०७९/०८० को स्वीकृत कर दरहरूलाई नै यथावत राखी आ.व. २०८०/०८१ मा स्थानीय तहको क्षेत्राधिकारको रूपमा रहेको घर बहाल कर, सम्पत्ति कर र व्यवसाय कर जस्ता महत्वपूर्ण करको दायरा बिस्तारको नीति लिईनेछ ।
- वित्तीय व्यवस्थापनमा पारदर्शिता र जवाफदेहिता बहन गर्ने क्षमतामा सुधार ल्याईनेछ ।
- नेपालको संविधान अन्तरगत स्थानीय तहको अधिकार सुची भित्र पर्ने सम्पत्ति कर, भूमि कर, घरजग्गा बहाल कर, व्यापार व्यवसाय कर, जडिवुटी, कवाडी तथा जीवजन्तु कर, सवारी साधन कर, विज्ञापन कर, बहाल विटौरी शुल्क, मनोरञ्जन कर, पार्किङ्ग शुल्क तथा विभिन्न सेवा शुल्क दस्तुर क्षेत्रलाई फराकिलो पाउँँ कर एवं शुल्क तिरेको अनुभुति हुने गरी कर संकलन कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
- कर असुली कार्यलाई पारदर्शी गराउन प्रविधि मैत्री गराउँँदै नगर तथा वडामा कार्यरत कर्मचारीलाई विभिन्न क्षमता विकासका तालिम सञ्चालन गरिनेछ ।

(ख) उद्योग तथा वाणिज्य तर्फः-

- स्थानीय सरकारले "उद्यमशीलता, रोजगारी र उत्पादन वृद्धि: हुन्छ नगरको समृद्धि" नीति अवलम्बन गरी उपलब्ध स्रोत साधन, पुँजी, सीप एवं प्रविधिको अधिकतम उपयोगबाट औद्योगिक उत्पादकत्व र उत्पादन वृद्धि गर्ने गरी उद्योग क्षेत्रका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
- खाद्य, कृषि तथा वनजन्य वस्तुहरूको प्रशोधन, जनजीवनलाई सुचारु गर्न नभई नहुने घरायसी प्रयोजनका वस्तु एवं स्थानीय स्तरमा प्राप्त हुन सक्ने कच्चापदार्थ प्रयोग गरी उत्पादन गर्ने लघु, घरेलु तथा साना उद्योगहरूको स्थापना र विस्तार तथा प्रवर्द्धनमा विशेष प्रोत्साहन गरिनेछ ।

- घरेलु तथा साना उद्योगहरूलाई अनुगमन तथा नियमन गरी आवश्यकता अनुसार स्तरउन्नती गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- महिला, एकल महिला, दलित, असहाय तथा विपन्न वर्ग लगायतका समुदायहरूको व्यवसायिक उत्थान एवम् जनजीविका सहजताका लागि आवश्यक सीपमूलक तालिम प्रदान गरिनेछ ।
- यस नगर क्षेत्रभित्र सम्भाव्य उद्यमी पहिचान गरी व्यवसाय प्रति जागरुकता/उत्सुकता जगाउन उद्यमशीलता विकास तालिम संचालन गरिनेछ र सफल उद्यमीलाई प्रोत्साहन तथा पुरस्कृत कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- वैदेशिक रोजगारीबाट फर्किएका युवा/युवती हरुलाई वैदेशिक सिप को सदुपयोग तथा ज्ञान हस्तान्तरणका लागि युवा लक्षित कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरी नगरक्षेत्र भित्रै स्वरोजगारको वातावरण सृजना गर्न पहल गरिनेछ ।
- नगर भित्र दर्ता तथा सञ्चालनमा रहेका उद्योग तथा व्यवसायहरूको कम्प्युटर प्रणालीमा आधारित रहि अद्यावधिक लगत संकलन तथा प्रविष्ट गरिनेछ ।
- उद्योग तथा व्यवसायबाट नगरलाई प्राप्त हुने उद्योग रजिष्ट्रेशन, नविकरण तथा सो को अन्य प्रशासनिक शुल्क तथा दस्तुर तोकेर उठाउन उद्योग प्रशासन तथा व्यवसाय प्रशासनसँग सम्बन्धित कार्य गरिनेछ ।
- स्थानीय स्तरमा उत्पादन भएका उत्पादनको बजारीकरणका लागि समन्वय तथा सहकार्य गरिनेछ ।
- उद्यम विकासको क्षेत्रमा सक्रिय विभिन्न व्यक्ति, विकास साझेदार संघ/संस्थाहरूको क्षमता विकासका लागि समन्वय तथा सहकार्यमा आवश्यक तालिम तथा गोष्ठीको आयोजना गरिनेछ ।
- स्थानीयस्तरमा उपलब्ध श्रोत साधनको अधिकतम उपयोग गरि उद्यम स्थापना तथा संचालनका लागि कार्यक्रम संचालनका लागि पहल गरिनेछ ।
- लघु घरेलु तथा साना उद्यमको विकास र विस्तारका लागि विभिन्न प्रवृद्धनात्मक कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ ।
- सीप विकास तालिम मार्फत् सीपको अभिवृद्धि गरि स्वरोजगारमूलक क्रियाकलापहरू संचालन गरिनेछ ।
- उद्यमशीलता सचेतना कार्यक्रम मार्फत् उद्यमशीलता विकास गरिनेछ ।
- परम्परागत रूपमा संचालनमा रहेका उद्यमलाई नयाँ र आधुनिक विधिसँग आवद्ध गराई सीप र क्षमताको अभिवृद्धि गरिनेछ ।
- राज्यको समावेशी विकासको सिद्धान्त अनुरूप आर्थिक तथा सामाजिक रूपमा पछि परेका व्यक्ति तथा समुदायमा सीप विकास तथा उद्यमशीलता तालिम प्रदान गरिनेछ ।

(ग) श्रम तथा रोजगार तर्फ:-

- बेरोजगार व्यक्तिहरूको तथ्याङ्क संकलन गरी सूचिकृत गरिनेछ । बेरोजगार सूचिकृत युवाहरूलाई प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम र मुख्यमन्त्री रोजगार कार्यक्रमसँग समन्वय तथा सहकार्य गरी स्थानीय योजना तथा कार्यक्रममा सहभागी गराई रोजगारीको अवसर प्रदान गरिनेछ ।
- नगरपालिकामा दर्ता भएका बेरोजगार व्यक्तिहरूलाई न्यूनतम रोजगारीको प्रत्याभुति गर्नका लागि "कामका लागि पारिश्रमिकमा आधारित सामुदायिक आयोजना तथा युवा रूपान्तरणको लागि पहल आयोजना" मार्फत समुदायको विकाससँगै सामाजिक सुरक्षाको प्रत्याभुति गराईने छ ।
- बैदेशिक रोजगारीबाट फर्किएका १८ देखि ५९ वर्ष उमेर समूहका व्यक्तिलाई बेरोजगारको सूचिमा सूचिकृत हुन आह्वान गरि सूचिकृत व्यक्तिलाई नगरपालिकामा सञ्चालित स्थानीय भौतिक पूर्वाधार, उद्योग तथा निर्माण सेवाको क्षेत्रमा परिचालन गरिनेछ । साथै रोजगार सेवा केन्द्रमा सूचिकृत बेरोजगार व्यक्तिलाई रोजगारदातासँग सम्पर्क स्थापित गराई रोजगारी प्राप्तिमा सहयोग गरिनेछ ।
- नगरपालिकामा बसोवास भएका तर रोजगारी, उद्यम, व्यापार, व्यवसाय नभएका प्रत्येक परिवारका १ जना सदस्यलाई स्थानीय पूर्वाधार निर्माणमा रोजगारी दिई नगरपालिका भित्र कोही पनि भोकै नपर्ने अवस्थाको सिर्जना गरिनेछ ।
- बेरोजगारीका कारण विदेशिने युवा युवतीहरूलाई लक्षित गरी सुरक्षित आप्रवासन सम्बन्धी परामर्श सेवा मार्फत युवा युवती लक्षित कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- आगामी आ.व. देखि प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमलाई अझ प्रभावकारी रूपमा अगाडी बढाउन सामुदायिक आयोजनाहरूमा पालिकाको लागत साझेदारीमा कार्य गरिनेछ । वडा तहमा समेत लागत साझेदारी कायम गरी रोजगारीको प्रवर्द्धन र भौतिक पूर्वाधारको विकास गरिनेछ ।
- संघ तथा प्रदेशले ल्याएका रोजगारमूलक कार्यक्रममा अपनत्व कायम गर्दै रोजगारीका क्षेत्र विस्तार गरिनेछ साथै आन्तरिक रोजगारी सिर्जना गर्न सरोकारवाला निकाय, निजी, सहकारी तथा गैर सहकारी क्षेत्रसँग समन्वय र सहकार्य गरि एकीकृत रोजगार सेवा प्रदान गरिनेछ ।
- अदक्ष तथा अर्धदक्ष बेरोजगार व्यक्तिहरूलाई सीप विकास तालिम संचालन गरि व्यावसायिक योजना बनाउन सहयोग गरि उपयुक्त प्रविधि हस्तान्तरण मार्फत दिगो रोजगारीको लागि पहल गरिनेछ ।
- स्वैच्छिक रूपमा वैदेशिक रोजगारीमा जान चाहाने व्यक्तिहरूको व्यक्तिगत श्रम स्वीकृती तथा पुनः श्रम स्वीकृति नगरपालिकाबाट गरिनेछ ।

- बाध्यकारी रूपमा वैदेशिक रोजगारीमा जाने अवस्थाको अन्त्य गर्ने नीति लिइनेछ । वैदेशिक रोजगारीलाई सुरक्षित, मर्यादित र व्यवस्थित गर्न आवश्यक सहजीकरण तथा परामर्श सेवा प्रदान गर्नुका साथै वैदेशिक रोजगारीबाट फर्केका श्रमिकको सामाजिक र आर्थिक पुनः एकीकरण सम्बन्धी क्रियाकलाप संचालनमा पहल गरिनेछ ।
- रोजगारीको हकको प्रभावकारी कार्यान्वयन, स्थानीय तहमा उपलब्ध हुने रोजगारीको अवसरको पहिचान, समस्याको निदान र रोजगारीको क्षेत्रमा नविनतम उपाय र विधिको पहिचान गरी आवश्यकता अनुसार स्थानीय तहलाई राय सुझाव प्रदान गर्न रोजगार संवाद मञ्च गठन गरिनेछ । साथै रोजगार रणनीति बनाई लागु गरिनेछ ।

(घ) भूमि व्यवस्था तर्फ:-

- नगरपालिका क्षेत्र भित्र रहेका भूमिहीन दलित, भूमिहीन सुकुम्बासी र अव्यवस्थित बसोबासीहरूको लगत संकलन सम्बन्धि कार्य सम्पन्न भएको छ । उक्त लगत संकलन कार्यको राष्ट्रिय भूमि आयोगसँग समन्वय र सहकार्य गरी आयोगले निर्माण गरेको कानून, कार्यविधि बमोजिम बाँकी रहेका कार्यलाई आवश्यक बजेट व्यवस्था गरी अगाडी बढाइनेछ ।
- नेपाल सरकार भूमि व्यवस्था तथा सहकारी मन्त्रालयको परिपत्रानुसार भूमिको वैज्ञानिक उपभोग र खण्डिकरण नियन्त्रण गर्न भू-उपयोग योजना निर्माण गरि लागु गरिने छ ।
- लेकवेशी नगरपालिका क्षेत्रमा रहेका सार्वजनिक, ऐलानी, सरकारी पर्ति जग्गाहरूको एकिकृत विवरण तयार गरी समुचित उपयोग, संरक्षण र सार्वजनिक उपयोगमा ल्याइने छ । स्थानीय तहबाट हुने पार्क, खुला क्षेत्रका पूर्वाधारहरूको निर्माणमा सार्वजनिक जग्गाको प्रयोगलाई प्राथमिकता दिई आवश्यकता र सम्भावनाको आधारमा व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- मिति २०७७/०९/०९ भन्दा अगाडि प्रचलित कानून बमोजिम नेपाल सरकारले गठन गरेका आयोग, कार्यदल र समितिबाट वितरण गरेका जग्गाहरूको स्वामित्व वा दर्ता श्रेस्ता वा नक्सा प्रमाणितका विषयमा कुनै समस्या भए आवश्यक प्रमाण, कागजात सहित विगतका आयोग, समिति र कार्यदलका बाँकी काम सम्पन्न गर्ने कार्यविधि, २०७८ को अनुसूची-२ बमोजिमको ढाँचामा आयोगको जिल्ला समिति सचिवालयमा ३५ (पैंतिस) दिन भित्र निवेदन पेश गर्न भनि राष्ट्रिय भूमि आयोग ताहाचल काठमाण्डौको सूचना अनुसार लेकवेशी नगरपालिकाको सबै वडा कार्यालयमा संकलन भएका निवेदनहरूलाई आयोगसँग समन्वय गरी त्यस्ता

जग्गाहरूको स्वामित्व वा दर्ता श्रेस्ता वा नक्सा प्रमाणितका कार्यलाई शिघ्र रूपमा अगाडी बढाईनेछ र सो को लागि आवश्यक रकम व्यवस्था गरेको छु ।

(ड) पर्यटन तर्फ:-

- नगरको पर्यटन प्रवर्द्धनका लागि पर्यटन भिडियो उत्पादन गरि प्रचार प्रसारमा संचार माध्यम र नीजि क्षेत्रसँग सहकार्य गर्ने नीति लिइनेछ ।
- यस नगरपालिकाको क्षेत्र भित्रका धार्मिक तथा पर्यटकीय क्षेत्रहरूमा पर्यटन प्रवर्द्धनका लागि विभिन्न निकायहरूसँग सहकार्य र समन्वय गरिनेछ ।
- संघीय तथा प्रदेश सरकारको समन्वयमा लेकवेशी नगरपालिकाको पर्यटन स्थलहरू जस्तै: लेकगाँउको स्कुलडाँडा, मालधुरी नेटा, भोटेदरबार, सात्तले गुफा, बाग्दुल्ला गुफा, ठ्युरो गुफा, ऋषि गुफा, लामिडाँडा थाम लगायतका स्थानहरूमा पर्यटनको विकास गरिनेछ ।
- संघीय सरकार, प्रदेश सरकार र विकास साझेदार संघ/संस्थाहरूको समन्वय तथा सहयोगमा भेरी-बबई डाईभर्सनको मुहान भेरी नदी किनार छोटेमा होम-स्टे, होटल लज तथा पिकनिक स्थलको रूपमा विकास गरी पर्यटकलाई आकर्षणका लागि पहल गरिने छ ।

(च) सहकारी तथा गरिबी निवारण तर्फ:-

- गाउँघरमा छरिएर रहेको पूँजिलाई सहकारीको माध्यमबाट एकिकृत गरि उत्पादनमा लगानी गरी जनताको आर्थिक कृयाकलापमा अभिवृद्धि गरी उत्पादन वृद्धि गरिनेछ, भने बचत संकलन तथा ऋण लगानी मात्र गर्ने सहकारीलाई निरूत्साहित गरिनेछ ।
- नगरपालिकाको कार्यक्षेत्र भित्र रहेका सहकारीहरूको संस्थागत तथा क्षमता विकास गरिनेछ ।
- नगरपालिकाको कार्यक्षेत्र भित्र संचालित सहकारीहरूको वित्तीय अनुशासन र लगानी लगायतका विषयमा नियमन, सुपरिवेक्षण, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गरिनेछ ।
- आवश्यकता र प्राथमिकताका आधारमा उत्पादनमूलक र सेवामूलक सहकारीलाई थप गर्न र यस क्षेत्रमा लाग्न थप प्रोत्साहित गरिनेछ । विगतमा दर्ता भई निष्कृय भएका र नयाँ सहकारी संस्थाहरूलाई क्षमता विकासका कार्यक्रमहरूका लागि सहकारी शिक्षा, नेतृत्व विकास एवम् सहकारी व्यवस्थापन लगायतका कार्यक्रमहरू सञ्चालनमा ल्याइने छ । आवश्यकताका आधारमा सहकारीहरूको

दर्ता, अनुमति, खारेजी र विघटनको कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ । सहकारीहरूलाई एकिकरण गरिने नीति लिइनेछ ।

- "एक सहकारी एक उत्पादन" को कार्यक्रम सञ्चालन गर्न सहकारीलाई उत्प्रेरित गरिनेछ । जसका लागि उत्पादन परिमाणका आधारमा अनुदानको व्यवस्था गरि उत्पादन प्रवर्द्धनमा जोड दिइनेछ । विभिन्न सहकारीहरूलाई बहुउत्पादन, प्रशोधन तथा बजारीकरण तर्फ उन्मुख गराउन ती संस्थाहरूलाई प्रेरित गरिनेछ । सहकारीको माध्यमबाट विपन्न वर्गका सदस्यहरूको संलग्नतामा सञ्चालन हुने व्यवसायिक आयोजनाहरूलाई वित्तीय सहयोगका लागि प्राथमिकता दिइनेछ ।
- सहकारी संस्थाहरूलाई चुस्त दुरुस्त बनाउनका लागि COPOMIS सफ्टवेरमा आवद्ध गर्ने र सम्पत्ति शुद्धिकरण सम्बन्धि ऐनमा व्यवस्था भए अनुसारका सम्पत्ति शुद्धीकरण मापदण्ड अवलम्बन गरिने नीति लिइने छ ।
- विगत आ.व. देखि शुरु गरिएको गरिब घर परिवार पहिचान र परिचय पत्र वितरण कार्यका लागि परिवार सर्वेक्षणको कार्य सम्पन्न गरिएको छ, संघीय सरकारको समन्वयमा गरिब पहिचान भएका घरपरिवारहरूलाई परिचय पत्र वितरण गरि उक्त परिवारका कम्तीमा एक सदस्यलाई विभिन्न रोजगार कार्यक्रम र लक्षित वर्गका कार्यक्रमहरूमा आवद्ध गरिनेछ ।
- संघीय सरकारको समन्वयमा फुसको छाना विस्थापनको कार्यक्रम गरिनेछ ।

(छ) कृषि तथा पशुपन्छी विकास तर्फ:-

- कृषि नै हाम्रो जीवन निर्वाहको प्रमुख आधारको रूपमा रहेको छ । हामीले अंगाल्दै आएको निर्वाहमुखी कृषि प्रणालीलाई विस्थापन गरी निर्यातमुखी कृषि प्रणाली अवलम्बन गर्ने नीति लिइनेछ । नगरपालिका क्षेत्रमा व्यवसायिक तरकारी खेती, फलफुल र उन्नत जातको बीउ विजन उब्जाउने कृषकलाई एकमुष्ट अनुदान/प्रोत्साहन दिने कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- नगरपालिकालाई अर्गानिक मैत्री कृषि उत्पादनमा बढावा दिन कृषकहरूलाई अर्गानिक उत्पादनमा प्रोत्साहनका कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
- नगरमा कृषि तथा पशुपालन हुँदै आएका वडाहरूलाई पकेट क्षेत्र तोकि उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धि गर्न कृषि सामाग्री, ज्ञान, सीप, पूँजी र प्रविधिको प्रयोगलाई व्यापक बनाई निर्यात प्रवर्द्धन गरिनेछ ।
- कृषि क्षेत्रबाट रोजगारी सिर्जना गर्न यूवा लक्षित, अपाङ्ग लक्षित, द्वन्द्व पिडित र अतिविपन्न लक्षित कार्यक्रमलाई प्रभावकारी रूपमा संचालन गरिनेछ ।

- आधुनिक कृषि प्रणालीलाई आत्मसाथ गर्दै माटो अनुसारको उत्पादन कार्यलाई प्रोत्साहित गर्न कृषकको खेतबारीको माटो परिक्षण गरिनेछ ।
- कृषि क्षेत्रमा व्यावसायिकताको विकास गर्न कृषि उपजको बजारीकरण, प्रशोधन र औद्योगीकरणका लागि आवश्यक व्यवस्था गर्न विभिन्न निकायहरूसँग सहकार्य गरिने छ ।
- कृषि व्यवसायलाई व्यावसायिक र मर्यादित पेशाको रूपमा अगाडी बढाउन बाली बिमा कार्यक्रम सञ्चालन गर्न संघीय र प्रदेश सरकारसँग अनुरोध गरिनेछ ।
- कृषिलाई समय सापेक्ष ढंगले बढ्दो जनसंख्यालाई खाद्यान्न आपूर्तिमा आत्मनिर्भर नगर बनाउन कृषिमा आधुनिकरण गरिनेछ । आधुनिक कृषि औजारहरूको व्यापक प्रयोग गरी कृषि कार्यलाई सरल र सहज पारिनेछ ।
- कृषि तथा पशु विकास फर्महरू स्थापना गरी रोजगारीको सिर्जना तथा आन्तरिक कृषि पर्यटनको विकास गरिनेछ ।
- नगरपालिकाको लेकाली भेगमा कागती तथा सुन्तला, अम्बा लगायत लेकाली फलफूल खेती र मसला खेती, टिमुर लगायत जडिबुटी खेती गरिनेछ । वेशी भेगमा तरकारी तथा अन्न उत्पादनमा जोड दिईनेछ । वेशीको अन्न लेकमा र लेकको फलफूल वेशीमा विनिमय गरी आन्तरिक बजारीकरण गरी सन्तुलित बजारीकरण तथा सन्तुलित जीवन शैली अपनाईने छ ।
- वखे तरकारी खेतीको व्यावसायिकरण मार्फत कृषकको जीवनस्तर सुधार गर्न खेतीका लागि उपयुक्त स्थान पहिचान, नमूना खेती प्रदर्शनी तथा कार्यक्षेत्रमा तालिमको व्यवस्था गरी बृहत रूपमा उत्पादन, पूर्वाधार (सडक तथा सिचाई) विकास तथा बजारीकरण सहितको एकिकृत खेती प्रणालीको सुरुवात गरिनेछ ।
- कृषकहरूले उत्पादन गरेका कृषि उपज सहज रूपमा खरिद बिक्रिका लागि सङ्कलन केन्द्र निर्माण गरी संचालनमा ल्याउन पहल गरिनेछ ।
- बेमौसमी तरकारी खेतीलाई व्यावसायिक र दिगो बनाउन प्रविधिको व्यापक बिस्तार गर्नको लागि प्रविधि विस्तार कार्यक्रम संचालन गर्ने नीति लिईनेछ ।
- लोपोन्मुख रैथाने बालीको संरक्षण तथा प्रवर्द्धन गर्न आवश्यक कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- नगरपालिका भित्र व्यवस्थित रूपमा बाली उत्पादन तथा वातावरण मैत्री कृषि उत्पादन गर्नका लागि आई.पी.एम. कृषक पाठशाला सञ्चालन गरिनेछ ।
- कृषि तथा पशुपालन व्यवसायलाई सुरक्षित गरी कृषकहरूलाई प्रोत्साहन गर्न, विभिन्न प्रकोप तथा रोगको उपचार छिटो छरितो गर्न प्राविधिकहरूको पहुँचलाई विस्तार गरिने छ ।

- कृषि तथा पशुजन्य उत्पादनको बजारीकरणको लागि छिमेकी स्थानीय तह, प्रदेश सरकार तथा संघीय सरकारसँग समन्वय तथा सहकार्य गरिनेछ ।
- पशुपालनमा लागत खर्च कम गरी पोषणमा सुधार ल्याउन विभिन्न किसिमका हिउँदे, वर्षे, बहुवर्षे, डाँले तथा भुईँ घाँसहरू कृषकहरूको मागको आधारमा वितरण गरी उत्पादन र उत्पादकत्व बृद्धि गर्ने नीति लिइनेछ ।
- कृषकहरूको लगानी सुरक्षित र क्षति न्यूनिकरण गर्न नगर क्षेत्रमा पशुपन्छी बिमा कार्यक्रमलाई विशेष प्राथमिकताका साथ कार्यक्रमलाई अगाडी बढाउने नीति लिइनेछ ।
- पशुपन्छीहरूमा नश्व सुधारका लागि उन्नत जातका राँगो, बोकाहरूको वितरण तथा गाई/भैँसीको दुध उत्पादन र उत्पादकत्व बृद्धि गर्न कृत्रिम गर्भाधान कार्यक्रमलाई अभियानको रूपमा सञ्चालन गर्ने नीति लिइनेछ ।
- पशुपन्छीको स्वास्थ्यका लागि विभिन्न किसिमका औषधी उपचार सेवा, पशु स्वास्थ्य शिविर, महामारीजन्य रोग नियन्त्रण लगायत पशुपन्छी खोप सेवा कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने नीति लिइनेछ ।
- परम्परागत पशुपन्छी पालन व्यवसायलाई व्यावसायिक पशुपालन पद्धतिमा रूपान्तरण गर्न पशुपन्छीको गोठ, खोर सुधार कार्यक्रम अन्तर्गत गाई/भैँसीको भकारो सुधार, बाखा तथा कुखुराको खोर सुधार गरी कृषकहरूलाई व्यावसायिकता उन्मुख हुने कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- संघ तथा प्रदेश सरकारको सहयोगमा लेकवेशी नगरपालिकामा विशेषज्ञ सेवा सहितको पशु अस्पताल स्थापनाका लागि पहल गरिनेछ ।
- नगरपालिकालाई मासु र अण्डामा आयात प्रतिस्थापन गरी आत्मनिर्भर बनाउनको लागि व्यवसायिककरण गरिने कार्यक्रमहरू संचालन गर्न संघीय तथा प्रदेश सरकार र विकास साझेदारहरूसँग सहकार्य गरिनेछ ।
- लेकवेशीको भौगोलिक विविधता अनुसार बोयर बाखाको श्रोत केन्द्रलाई थप सुदृढीकरण गरि कर्णाली प्रदेशकै नमूना श्रोत केन्द्रको स्थापना, सञ्चालन र व्यवस्थापनका लागि पहल गरिनेछ ।
- पशुपन्छीमा लाग्ने रोगहरूबाट बच्न र पशुपन्छीबाट मानिसमा सर्ने जुनोटिक रोगहरूबाट बच्न खोप सेवा तथा पशुपन्छीहरूको रोग अन्वेषणका लागि प्रयोगशाला सेवाको व्यवस्थापन कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- पशुपन्छीजन्य पदार्थहरू मानिसको उपभोगका लागि प्रयोग हुने भएकोले यसको गुणस्तर प्रवर्द्धनमा विशेष जोड दिइनेछ ।

- पशुपन्छीहरूको तथ्याङ्क, उत्पादन बजारीकरण र उपभोग अवस्थाको यथार्थपरक विश्लेषण गरि पशुसेवा क्षेत्रको विकास तथा विस्तारका लागि रणनीतिक योजना तयार गरिनेछ ।
- पशुपन्छीजन्य उत्पादन र उपभोगका माध्यमबाट मानिसको पोषण सुधार गर्न गाई/भैसी प्रवर्द्धन कार्यक्रम, बाखा प्रवर्द्धन कार्यक्रम, बंगुर प्रवर्द्धन कार्यक्रम र ग्रामिण कुखुरा प्रवर्द्धन कार्यक्रमलाई सम्भाव्यताका आधारमा क्षेत्रगत रूपमा सञ्चालन गरिनेछ ।
- लेकवेशी नगरपालिका र निजी व्यवसायिक फर्महरूको सहकार्यमा बाखा, गाई/भैसी, लेयर्स, लोकल कुखुरा र बंगुर जस्ता व्यवसायिक नमूना फर्म स्थापना गरिनेछ ।
- लेकवेशी नगरपालिकाबाट वीरेन्द्रनगर लगायतका स्थानमा दुध ढुवानी गर्नका लागि नगरपालिकाबाट प्रदेश सरकारसँगको सहलगानीमा ढुवानी अनुदान उपलब्ध गराईने छ ।
- व्यवसायिक पशुपन्छी पालनका माध्यमबाट स्वरोजगार सिर्जना गरि आय आर्जन वृद्धिमा जोड दिइनेछ ।

२. सामाजिक विकास तर्फ:-

(क) शिक्षा तथा खेलकुद तर्फ:-

- मध्यपश्चिम विश्वविद्यालयको सम्बन्धनमा दशरथपुरमा Graduate School of Agriculture and Forestry अन्तरगत B.Sc. Ag. कार्यक्रमका लागि आवश्यक कक्षाकोठा तथा छात्रावास निर्माण गरिनेछ ।
- लेकवेशी नगरपालिकामा प्राविधिक शिक्षालाई प्रोत्साहन गर्न कार्यविधि बमोजिम १ जना जेहेन्दार विद्यार्थीलाई चिकित्सा शिक्षा (एम.बि.बि.एस) अध्ययनका लागि छात्रवृत्ति प्रदान गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- शिक्षालाई सर्वसुलभ, पहुँचयोग्य र सामाजिक न्यायको सिद्धान्त अवलम्बन गरी गुणस्तरीय शिक्षा प्रभावकारी बनाईनेछ ।
- आधारभुत शिक्षालाई अनिवार्य र निःशुल्क तथा माध्यमिक शिक्षा निःशुल्क गरिनेछ ।
- आगामी १ वर्ष भित्र विद्यालय जाने उमेर समूहका सबै बालबालिकाहरूलाई विद्यालयमा अनिवार्य भर्ना हुने सुनिश्चितता गरिनेछ ।
- लेकवेशी नगरपालिकामा ५ वर्ष भित्रमा एक सामुदायिक माध्यमिक विद्यालयलाई आवासिय विद्यालयको रूपमा विकास गर्ने नीति लिइनेछ ।

- सामुदायिक विद्यालयको शैक्षिक गुणस्तर बढाउन सुरक्षित भवन, पर्याप्त फर्निचर, पुस्तकालय, सूचना प्रविधि जडान, विज्ञान प्रयोगशाला, स्वच्छ खानेपानी व्यवस्था, छात्र/छात्राको लागि शौचालय, चमेना गृहको व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- "एक वडा एक नमूना विद्यालय" को अवधारणाको विकास गरिनेछ ।
- प्रत्येक वर्ष विद्यालयहरूको शैक्षिक गुणस्तर सुधार गर्न प्रधानाध्यापकसँग करार सम्झौता गरिनेछ र सो का आधारमा पुरस्कार र दण्डको नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- लेकवेशी नगरपालिका भित्रका सामुदायिक विद्यालयहरूको सिकाई उपलब्धी वृद्धि गर्नका लागि आवश्यक प्रविधिको प्रयोग, क्षमता अभिवृद्धिका लागि तालिम तथा सार्थक अनुगमन तथा मूल्याङ्कन पद्धति स्थापित गरिनेछ ।
- विद्यार्थी संख्या, भौगोलिक अवस्था एवं अन्य मापदण्डका आधारमा शिक्षक दरबन्दी मिलान कार्य गरिनेछ ।
- शैक्षिक गुणस्तर राम्रो बनाउने विद्यालय र शिक्षकलाई नतिजाको आधारमा थप प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- बालविकास तथा शिक्षकको पेशागत विकासका लागि प्रविधिमा आधारित छोटो र लामो अवधिको आइ.सी.टी. सम्बन्धि तालिम प्रदान गरिनेछ ।
- लेकवेशी नगरपालिका वडा नं. ९ मा रहेको ने.रा.आ.वि. पोखराभञ्ज्याङ्गको प्राथमिक तहसम्म अध्ययन अध्यापन भइरहेको मगर भाषा कक्षाको पाठ्यक्रम निर्माण तथा विकासका लागि नगरपालिकाबाट आवश्यक सहयोग उपलब्ध गराईनेछ । उक्त कार्यका लागि संघ, प्रदेश तथा विकास साझेदार संघ/संस्थाहरूसँग समेत अनुरोध गरिनेछ ।
- बालविकासका लागि छुट्टै भवन वा कक्षा कोठा र खेल मैदान सहित बालमैत्री वातावरण निर्माण गर्न पहल गरिनेछ ।
- विद्यालय कर्मचारी र बाल शिक्षकहरूलाई स्थानीय तहबाट संघीय मापदण्ड बमोजिम पारिश्रमिक दिईनेछ ।
- विद्यालय अनुगमन, निरीक्षण र कक्षा कोठा अवलोकन र पृष्ठपोषण कार्यलाई थप प्रभावकारी बनाईनेछ ।
- लेकवेशी नगरपालिकाको वडा नं. ४ मा रहेको जनसेवा सामुदायिक सिकाई केन्द्रलाई थप व्यवस्थित गराउन पहल गरिनेछ ।
- विद्यार्थी संख्या, भौगोलिक अवस्था र शिक्षक दरबन्दीको अवस्था हेरी केही विद्यालयहरू एकिकरण (मर्ज) गर्ने नीति लिइनेछ भने केही विद्यालयमा शिक्षकलाई काजमा खटाई सञ्चालन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ । साथै अंग्रेजी,

गणित र विज्ञान विषयमा मात्र दरबन्दी नभएको र सञ्चालनमा रहेका मा.वि. मा नगरपालिकाबाट न्यूनतम अनुदान दिई सञ्चालन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ, जसका लागि न.पा.बाट आवश्यक कार्यविधि निर्माण गरि लागु गरिनेछ ।

- विद्यालयमा राजनीतिक हस्तक्षेपलाई निरूत्साहित गरी शान्ति क्षेत्र स्थापनामा सुनिश्चितताको वातावरण निर्माण गरिनेछ ।
- सामुदायिक र संस्थागत विद्यालयमा भएका असल अभ्यासहरूलाई आदान प्रदान गरि शिक्षाको गुणस्तर बढाउनका लागि प्रत्येक वर्ष समिक्षात्मक कार्यक्रम एवं कार्यशाला आयोजना गरिनेछ ।
- शिक्षकहरूको पेशागत विकासलाई सूचना र प्रविधिसँग जोडी शिक्षण सिकाइलाई प्रविधिमैत्री बनाईनेछ ।
- विद्यालयमा खेलकुदका साथै अतिरिक्त क्रियाकलापलाई थप प्रभावकारी बनाईनेछ ।
- आवश्यकताका आधारमा अनौपचारिक शिक्षाका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
- किशोरीहरूले Menstrual (महिनावारी) हुँदा विद्यालय छोड्ने परिपाटिलाई अन्त्य गर्न विद्यालयहरूमा Sanitary Pad (स्यानिटरी प्याड) राख्ने ब्यवस्थालाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- "नगरमा अनुशासन, स्वास्थ्य र विकासका लागि खेलकुद" भन्ने नाराका साथ युवाहरूलाई खेलकुदमा सक्रिय बनाउन नगर खेलकुद विकास समितिलाई क्रियाशिल बनाईनेछ । आ.व. २०८०/०८१ मा यस नगरपालिकामा हुने राष्ट्रपति रनिङ्ग शिल्डलाई सफल बनाउन आवश्यक बजेट विनियोजन गरिएको छ ।
- अपाङ्गता भएका व्यक्ति तथा वैदेशिक रोजगारीमा काम गर्ने शिलशिलामा मृत्यु भएका परिवारका बालबालिकालाई शिक्षामा विशेष अवसर सुनिश्चितताका लागि पहल गरिनेछ ।
- प्रत्येक विद्यालयमा मनोपरामर्शका लागि सो सँग सम्बन्धित संघ/संस्थाहरूसँग समन्वय र सहकार्य गरिनेछ ।

(ख) स्वास्थ्य तर्फ:-

- नगरपालिकाका सम्पूर्ण स्वास्थ्य संस्थाहरूबाट निःशुल्क आधारभूत तथा आकस्मिक स्वास्थ्य सेवाहरू प्रभावकारी रूपमा उपलब्ध गराईनेछ ।
- लेकवेशी नगरपालिकामा बसोवास गर्ने गर्भवती महिलाहरूलाई प्रसुती सम्बन्धी समस्या भई थप उपचारको लागि बाहिर उच्च स्तरीय स्वास्थ्य संस्थामा थप

उपचारको लागि लैजानु पर्ने अवस्था भएमा स्थानीय स्वास्थ्य संस्थाको सिफारिसमा निःशुल्क एम्बुलेन्स सेवा उपलब्ध गराउने कार्यलाई निरन्तरता दिएको छु ।

- जनस्वास्थ्यको संरक्षण र प्रवर्द्धन गर्नका लागि प्रवर्द्धनात्मक, प्रतिकारात्मक, उपचारात्मक तथा पुनर्स्थापनात्मक सेवाको विकास तथा विस्तार गरी स्वास्थ्य सेवालाई जनताको सहज पहुँचमा पुर्याइनेछ ।
- स्वास्थ्य संस्थाहरूलाई बालबालिका, किशोर/किशोरी, अपांग, जेष्ठ नागरिक मैत्री स्वास्थ्य संस्थाको रूपमा विकास गर्न बजेट विनियोजन गरेको छु ।
- स्थानीय स्तरमा स्वास्थ्य सेवाको पहुँच र उपयोग वृद्धि गर्नका लागि स्वास्थ्य आमा समूहलाई पुर्नजागरण गरिनेछ ।
- महिलाहरूका स्वास्थ्य समस्याहरूको पहिचान, निदान तथा उपचार गर्नका लागि नियमित तथा विशेष शिविरहरू मार्फत आवश्यक स्वास्थ्य संस्थाहरूमा स्क्रिनिङ सेवाहरू र निःशुल्क अप्रेसनको व्यवस्था मिलाउने कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- स्वास्थ्य संस्थाहरूमा न्यूनतम स्वास्थ्य मापदण्ड अनुरूप भएका कार्यहरूको नियमित रूपमा लेखाजोखा गरी कार्ययोजना निर्माण गर्ने र कार्ययोजनाको कार्यान्वयन गर्न बजेट विनियोजन गरिनेछ ।
- स्वस्थ जीवनशैली, शारीरिक व्यायाम, उचित खानपान, नियमित स्वास्थ्य परीक्षण जस्ता स्वास्थ्य प्रवर्द्धनका कृयाकलापहरू स्वास्थ्य संस्था तथा वडासँग समन्वय गरी नियमित कार्यक्रममा समावेश गरि संचालन गरिनेछ ।
- प्रसुती केन्द्रहरूलाई रणनीतिक स्थानमा संचालनका लागि मानव श्रोत तथा भौतिक साधन सम्पन्न गराइनेछ ।
- स्वास्थ्य उपलब्धि हासिल गर्न संघीय सरकार र प्रदेश सरकारसँग समन्वय गर्नुका साथै बहुपक्षीय, दुईपक्षीय तथा राष्ट्रिय, अन्तराष्ट्रिय, बहुक्षेत्रीय सहकार्यद्वारा विकास साझेदारहरूको सहयोगलाई प्रभावकारी ढंगबाट परिचालन गरिनेछ ।
- महिला स्वयंसेविकाहरूको सम्मान गर्ने, हौसला बढाउन र निरन्तर प्रोत्साहन गर्ने कार्यक्रमहरू जस्तै स्वेच्छिक अवकाश हुँदा नगरबाट प्रोत्साहन भत्ताको व्यवस्था तथा यातायातको सुविधाको व्यवस्था गराइनेछ । साथै महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका सञ्जाल लाई व्यवस्थित बनाई लक्षित कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
- स्वास्थ्य विमा बारे समुदायमा निरन्तर सचेतना कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने र स्वास्थ्य विमामा नसमेटिएका विपन्न वर्ग र समुदायहरूको पहिचान गरी नगरपालिकाबाट निःशुल्क स्वास्थ्य विमा गराउने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

- व्यस्त जीवनशैली बीच स्वस्थ जीवनशैली सञ्चालनका लागि तनाव व्यवस्थापन तथा सकारात्मक सोच सम्बन्धी शिविर सञ्चालन गरी योगका माध्यमबाट स्वस्थ जीवनशैली बनाई निरोगी हुनका लागि अभिप्रेरित गरिनेछ ।
- नगरभित्रका स्वास्थ्य संस्था तथा खोपकेन्द्र, गाउँघर क्लिनिकलाई सुव्यवस्थित बनाई सेवालाई गुणस्तरिय बनाउन भौतिक पूर्वाधार, फर्निचर तथा आवश्यक औषधि उपकरण औजारको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- डेङ्गु तथा मलेरिया विरुद्धको विषादी छर्किने कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- स्वास्थ्य संस्थाबाट निःशुल्क दिइने औषधि र आवश्यक स्वास्थ्य सामग्रीहरूको व्यवस्थापनलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- आमा सुरक्षा तथा पोषण कोसेली कोषको स्थापना गरिनेछ ।
- जेष्ठ नागरिकहरूलाई स्वास्थ्य संस्था मार्फत घरमै गई निःशुल्क स्वास्थ्य परिक्षण गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- आर्युवेदिक प्रद्धतिलाई पनि जनसमुदायको पहुँचमा पुर्याउन आयुर्वेदिक शिविर सञ्चालन तथा यस नगरपालिकामा स्थापना भएको नागरिक आरोग्य केन्द्रलाई थप व्यवस्थित र सुविधा सम्पन्न गराउन थप पहल गरिनेछ ।
- गर्भवती सुत्केरी आमा तथा ६ देखी २४ महिना सम्मका विपन्न बालबालिकालाई पोसिलो आहार वितरणको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- विश्वव्यापी महामारीको रूपमा फैलिएको कोभिड १९ रोगको जोखिम अझै पनि कायम रहेको हुँदा सो को रोकथाम तथा नियन्त्रणका लागि अवलम्बन गर्नु पर्ने स्वास्थ्य मापदण्डलाई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- मदिरा तथा सुर्तिजन्य पदार्थको प्रयोगलाई निरुत्साहित गर्न, उपलब्धतालाई नियन्त्रण, बिक्रि वितरणलाई उचित स्थान र समयमा व्यवस्थित गर्न अनुगमन तथा नियमन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- नगरपालिका अन्तर्गत टाढा भएका बस्तीहरूमा विशेषज्ञ सहितको स्वास्थ्य शिविर संचालन गरिनेछ ।
- HIV/AIDS का संक्रमितहरूको तथ्यांक संकलन गरी नियमित औषधी सेवन तथा आय आर्जन सम्बन्धी क्रियाकलापमा जोड दिन सहयोग गरिनेछ ।
- प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र दशरथपुरमा सर्पदंस उपचार केन्द्र स्थापना गर्न पहल गरिनेछ ।
- मातृ तथा शिशु स्वास्थ्य कार्यक्रम अन्तरगत १००० दिन आमाहरूको लागि पोषण कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

- सबै गर्भवती भएका घरमा हरियो झण्डा, बाबालाई चिठी र सन्देशमूलक फलेक्स राख्ने कार्य निरन्तरता दिइनेछ ।

(ग) खानेपानी तर्फ:-

- जनतालाई शुद्ध खानेपानी उपलब्ध गराउन स्रोतले भ्याएसम्म संघीय सरकार, प्रदेश सरकार, विकास साझेदार संघ/संस्थाहरूसँग सहकार्य, समन्वय गरेर खानेपानी योजनाहरू सञ्चालन गरिने छ । साथै स्रोत नभएका बस्तीहरूमा खानेपानी घैटो कार्यक्रम ल्याइनेछ । विगतका यस नगरका सबै वडाहरू खुला दिसामुक्त क्षेत्र घोषणा भईसकेकोले अब पूर्ण सरसफाई अभियान चलाईनेछ । खानेपानी तथा पूर्ण सरसफाई कार्यक्रमका निम्ति आवश्यक रकम विनियोजन गरेको छु ।
- संघीय सरकारद्वारा निर्माणाधिन गार्सा खानेपानी योजनालाई यथासक्य छिटो सम्पन्न गर्न आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।

(घ) लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण तर्फ:-

- जेष्ठ नागरिकहरूको ज्ञान, अनुभवहरूको आदानप्रदान तथा सम्मान र महिला, बालबालिका, आदिवासी जनजाति, अपाङ्गका लागि क्षमता विकास तथा सशक्तिकरण र आर्थिक उपार्जनका विशेष कार्यक्रमहरू ल्याइनेछ । श्रोत साधनमा सीमान्तकृत वर्गको पहुँच सुनिश्चित गरिनेछ । सीमान्तकृत समुदायको क्षमता विकासको लागि आवश्यक रकम विनियोजन गरेको छु ।
- महिला हिंसा, जेष्ठ नागरिक विरुद्ध हुने हिंसा, बाल श्रम, बाल विवाह, छुवाछुत लगायत सबै प्रकारका सामाजिक विकृतिको अन्त्यका लागि कार्यक्रमहरू ल्याइने छ ।
- अति अशक्त तथा विपन्न अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको पहिचान गरी निःशुल्क स्वास्थ्य बिमा गर्ने नीति लिईनेछ ।
- बाल अधिकार संरक्षण सम्बर्द्धन सम्बन्धी कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- टोल विकास संस्थाहरूलाई व्यवस्थित बनाउनका लागि टोल विकास संस्था गठन तथा सञ्चालनका लागि कानून बमोजिम कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ । साथै टोल विकास संस्थालाई नागरिक निगरानी तथा विकास निर्माणमा नागरिक सहभागिता परिचालनमा जोड दिईने छ ।
- टोल विकास संस्थालाई सामाजिक कुरिती, कु-संस्कार विरुद्ध अभियानात्मक र प्रचारात्मक कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरि समतामूलक समाज निर्माण तर्फ उन्मुख गराइने छ ।

- आर्थिक रूपमा विपन्न र सामाजिक रूपले पछाडि परेका महिलाहरूलाई आर्थिक सशक्तिकरण र सामाजिक रूपान्तरणका कार्यक्रमहरू सञ्चालनका लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरिने छ ।
- नगरपालिका क्षेत्र भित्र जोखिममा परेका महिला, बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिकहरूलाई तत्काल व्यवस्थापन गर्नका लागि सहयोगी संस्था मार्फत सहकार्य गरिने छ । त्यसै गरी सडक मानव मुक्त बनाउनको लागि बेसहारा र मानव अस्तित्व कायम गर्न नसक्ने किसीमका व्यक्तिहरूलाई सहारा दिनको लागि सहयोगी संस्था मार्फत आवश्यक सहयोग उपलब्ध गराइनेछ ।
- अपाङ्गता भएकाहरूका लागि सहायक सामाग्री उपलब्ध गराउने, क र ख वर्गको परिचय पत्र वितरण गर्दा वासस्थान मै गएर परिचय पत्र वितरण गर्ने नीति लाई निरन्तरता प्रदान गर्ने नीति लिइनेछ ।
- जेष्ठ नागरिकहरूका उत्थान र सम्मानका लागि विभिन्न स्थानहरूमा सञ्चालन हुदै आईरहेका दिवा सेवा केन्द्र, जेष्ठ नागरिक मिलन केन्द्रहरूको स्थापना र परिचालनमा आवश्यक सहयोग गरिनेछ । जेष्ठ नागरिकहरूको ज्ञान सीप अनुभव र सिकाईलाई उपयोगमा समेत ल्याईने छ ।

३. पूर्वाधार तर्फ:-

- यस नगरको समृद्धि र सामाजिक तथा सांस्कृतिक विकाससँग जोडिएको धुलियाविट-भेडावारी-बोटेचौर सडक संघीय सरकारबाट टेण्डर भै कार्यान्वयनमा रहेकोमा हाल सडक खण्डमा रहेका रुखहरू, बिजुलीका पोलहरू नहटाईएका कारण सडक निर्माणमा विलम्ब हुने आशंका रहेकोमा सम्बन्धित निकायसँग समन्वय गरि सडक निर्माणमा आइपर्ने अवरोधहरूलाई हटाउन नगरपालिकाबाट सार्थक र परिणाममुखी पहल गरिनेछ ।
- लेकवेशी नगरपालिकाको चालु आ.ब.०७९/०८० मा रु. १ करोडमा टेण्डर प्रकृया पुरा गरी हाल निर्माणको क्रममा रहेको कृषि क्याम्पसलाई निर्माण सम्पन्न गर्नका लागि आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ मा १ करोड तथा छात्रावास भवन निर्माणका लागि थप रु. ६० लाख गरी जम्मा १ करोड ६० लाख बजेट रकम विनियोजन गरेको छु ।
- लेकवेशी नगरपालिका अन्तरगतका महत्वपूर्ण सडकहरू जस्तै: भूतचोक-साँटापाँट-देवीडाँडा-टिमुरकोट जोड्ने सडक, लवना-रानागाँउ सडक, कोलखोला-लामिडाँडा सडक र मिलडाँडा-ढाँव हुदै गमखोला जोड्ने सडक स्तरउन्नती/निर्माणका लागि ३ करोड ७८ लाख बजेट रकम विनियोजन गरेको छु ।

- लेकवेशी नगरपालिका वडा नं. १ मा रहेको स्वास्थ्य चौकी लेखफर्साको भवन निर्माण चालु आ.व.२०७९/०८० मा १ करोड लागतमा टेण्डर प्रकृया सुरु गरी हाल निर्माणाधिन अवस्थामा रहेको छ । उक्त भवनलाई निरन्तरता दिई निर्माण सम्पन्न गर्नका लागि आ.व.२०८०/०८१ मा थप रकम रु. ५० लाख बजेट रकम विनियोजन गरेको छु ।
- लेकवेशी नगरपालिका वडा नं. १-१० सम्मका वडाहरूलाई खानेपानी तथा सिंचाई कुला निर्माण गर्नका लागि १ करोड ८० लाख रकम विनियोजन गरेको छु ।
- सडक निर्माणका नाममा अल्पकालिन स्वार्थका लागि खेतियोग्य जमिनलाई प्लटिङ्ग गर्ने कार्यलाई निरुत्साहित गरिनेछ ।
- नगरपालिकाको समग्र सडक यातायातको सुधारका लागि क्रमशः कल्पना चोक-नेटा सडक, दशरथपुर-नेटा सडक, कोलखोला-लामीडाँडा सडक, जहरे-मिलडाँडा-फूलवारी-लेकगाउँ-कफलेनी-दह सडक, जहरे - मिलडाँडा - ढाब हुदै गमखोला जोड्ने सडक, लवना-पाखापानी-दह सडक, गंगटे - सिम्दमार - रूप्से सडक, झुप्रा - साटाफाँट - टिमुरकोट सडक, गंगटे - बनकुना सडक, वडीपाटी - चौरासे - ढाँडखेत सडक, मछेलटार - लामीदमार - टिमुरकोट सडक लगायतका महत्वपूर्ण सडकहरूलाई संघीय सरकार तथा प्रदेश सरकारसँग समन्वय तथा सहकार्यका स्तरउन्नती गरिनेछ ।
- सबै सडकहरूको Right Of Way निर्धारण गरी सडक संरक्षण गरिनेछ ।
- नगरभित्रका खाली बाँझा बारीहरूमा स्रोत भएसम्म संघीय सरकार, प्रदेश सरकार, सहयोगी विकास साझेदार संघ/संस्थाहरूसँग सहकार्य एवं समन्वय गरी स्रोत साधन प्रयोग गरेर सिंचाई योजना सञ्चालन गरेर उत्पादन बृद्धिमा जोड दिईनेछ ।
- भेरी-बबई डाईभर्सन आयोजनाको सहयोग तथा समन्वय र सहकार्यमा भेरी करिडोर सिंचाई तथा पर्यटन विकास गरिनेछ ।
- नगर क्षेत्रमा संघीय सरकार तथा प्रदेश सरकारसँग सहकार्य तथा समन्वय गरेर विद्युत सेवा नपुगेका बस्तीहरूमा विद्युत सेवा विस्तार गरिनेछ ।
- नगरको गौरबको योजना अन्तरगत लागत सहभागितामा नगरपालिकाको प्रशासकीय भवन र अधुरा भवनहरू यसै आर्थिक वर्षमा सम्पन्न गर्ने गरि निर्माण कार्य अगाडी बढाईनेछ ।
- नगरपालिकामा रहेको ब्याक हो लोडरलाई नगर भित्रका कच्ची सडकमा आउने पहिरो लगायतका अवरोधहरू हटाई जनताको दैनिक आवतजावतलाई सहज बनाउने कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
- नगर क्षेत्रभित्र नीजि, सामुदायिक तथा सरकारी भवनहरूलाई नक्सापास गर्ने, भूकम्प प्रतिरोधी र बस्तिलाई सुरक्षित तथा सुन्दर बनाउने कार्यलाई नगरको जोखिम

सम्बन्धनशील योजनाको कार्यान्वयन गर्दै भवन निर्माण संहिता Building By Laws लागु गरिनेछ ।

- भुकम्प प्रतिरोधि घर निर्माणका लागि प्राविधिक तथा डकर्मीको क्षमता विकास तथा समुदायमा जनचेतनाका कार्यक्रम सञ्चालन गर्न विभिन्न संस्थाहरूसँग सहकार्य गर्दै तालिम प्राप्त डकर्मीहरुबाट मात्र घर निर्माण गर्ने व्यवस्था गरिनेछ ।
- साझेदारी संस्थाहरु (शहरी विकास मन्त्रालय र दातृ निकाय लगायत) को सहयोगमा सघन शहरी विकास कार्यक्रम अघि बढाउन पहल गरिनेछ ।
- नगरको दिगो र व्यवस्थित विकासका लागि नगरको आवधिक योजना, योजना बैंक तथा मध्यकालिन खर्च संरचना (MTEF) बनाइ आगामी आ.व. देखि यिनै दस्तावेजका आधारमा बजेट योजना तर्जुमाका कामहरु गर्ने व्यवस्था मिलाईनेछ ।
- नगरपालिकाबाट संचालन हुने पूँजीगत तर्फका योजनाहरुको कन्टिन्जेन्सी ४ प्रतिशत कट्टि गर्ने व्यवस्था गरी सो मध्ये २ प्रतिशत मर्मत सम्भार कोष स्थापना गर्न र २ प्रतिशत कन्टिन्जेन्सी आयोजना व्यवस्थापन गर्न खर्च गर्ने नीति लिइएको छ साथै लक्षित वर्ग तथा सामाजिक क्षेत्रका कार्यक्रमहरुमा २ प्रतिशत मात्रै कन्टिन्जेन्सी कट्टि गर्न नीति लिइएको छ ।
- संघीय सरकारको अनुदान अन्तर्गत गत आ.व. मा टेण्डर भई सम्झौता समेत भएको नगर अस्पतालको निर्माण कार्य वन क्षेत्र भएका कारण अवरूद्ध भएको छ । उक्त अवरोधलाई हटाई आर्थिक वर्ष ०८०/०८१ भित्र निर्माण कार्य सुचारु गर्न सम्बन्धित निकायमा परिणाममुखी पहल गरिने छ ।
- नगरपालिकाको वार्षिक योजनामा उल्लेख भएका योजनाहरुलाई कार्यान्वयन गर्दा आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७६ बमोजिम उपभोक्ता समितिको श्रम, दक्षता, ज्ञान, सिप प्रयोग हुने खालका योजना मात्र उपभोक्ता समिति मार्फत गर्न लगाई भारी यन्त्र, उपकरण प्रयोग र सामग्री खरिदमा ठूलो हिस्सा, रकम भएका योजनाहरु उपभोक्ता समितिलाई जिम्मेवारी नदिने गरी उपभोक्ता समिति व्यवसायी बन्ने प्रचलनलाई निरूत्साहित गरिनेछ ।
- नगरपालिका क्षेत्रका विभिन्न पूर्वाधार निर्माण सम्बन्धी योजना तथा सडक विस्तारका क्रममा सडक अधिकार क्षेत्र भित्रबाट निस्कने ढुंगा, गिट्टी, बालुवा जस्ता निर्माण सामग्री सम्बन्धित आयोजनाले उपयोग गर्ने अवस्थामा तोकिएको परिमाणका आधारमा बिक्री मूल्य अनुसारको रकम नगरपालिकालाई बुझाएर मात्र उपयोग गर्न दिइने नीति लिइनेछ, जसका कारण नगरपालिकाको आन्तरिक आयमा समेत वृद्धि हुनेछ ।

४. वन, वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन तर्फ:-

- खडेरीको समयमा वनजंगलमा आगलागी भई घाँस दाउरा काठपात जली नस्ट हुने र कार्वनडाईअक्सडाईडले मानव स्वास्थ्यमा पनि प्रतिकूल प्रभाव पार्ने हुँदा वन क्षेत्रमा हुने आगलागीलाई नियन्त्रण गर्न सामुदायिक वन उपभोक्ता समितिहरूसँग सहकार्य र समन्वय गरी जनचेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- यस नगरपालिकाको वडा नं. ३ मा निर्माणाधीन शहिद पार्कको निर्माण कार्य सम्पन्न गर्नका लागि आवश्यक रकम विनियोजन गरेको छु ।
- निर्माणाधीन मदन भण्डारी लोकमार्गको निर्माण कार्य सम्पन्न भइ सकदा यस नगरपालिकाका बजार क्षेत्रमा फोहोरमैलाको परिमाण वृद्धि हुन गई व्यवस्थापनमा समस्या सिर्जना हुने हुँदा सरोकारवालाहरूको सहमति र सहकार्यमा डम्पिङ्ग साइडको व्यवस्था गरी भविष्यमा आवश्यकता अनुसार ढुवानी उपकरण खरिद गरिनेछ ।
- नगरपालिकाको ढुंगा, गिट्टी, बालुवा लगायतका नदीजन्य तथा खानीजन्य पदार्थको अनियन्त्रित दोहनलाई निरूत्साहित गर्ने नीति लिइनेछ ।
- नगरपालिकामा स्थापना भएको स्थानीय आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र (LEOC) लाई व्यवस्थित गरिने छ साथै सबै वडा कार्यालयहरूमा विपद् प्रतिकार्यका लागि आवश्यक आधारभूत सामग्रीहरूको व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- विद्युतिय चुलो, सौर्य ऊर्जा, वायो ग्याँस र सुधारिएको चुल्हो विस्तारमा विशेष जोड दिइनेछ ।
- विपद् प्रतिकार्यका लागि नगरपालिकाका सबै वडाहरूमा प्रतिकार्य कार्यदलहरू गठन गरिनेछ । गठित कार्यदलको क्षमता विकास गर्न, कार्यदलहरूको नमुना अभ्यास गर्न तालिम सञ्चालनलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- विपद् संवेदनशिलताको अवधारणा अनुरूप सार्वजनिक भौतिक संरचनाहरू बालमैत्री, अपांग मैत्री तथा जेष्ठनागरिक मैत्री बनाईनेछ ।
- मदन भण्डारी राजमार्गको निर्माण सम्पन्न भए पश्चात सवारी चाप बढ्न सक्ने, फोहोरमैला व्यवस्थापनको चुनौती बढ्न सक्ने, जथाभावी विज्ञापन बोर्ड (होडिङ्ग बोर्ड) राख्न सक्ने भई शहर असोभनिय हुन सक्ने हुँदा त्यसलाई व्यवस्थित गरी राजश्व अभिवृद्धि गर्न र सडकको दायाँबायाँ खाली स्थानमा वृक्षारोपण गरी वातावरणीय स्वच्छता कायम गराउने नीति लिइनेछ ।
- सम्भावित महामारी, भुकम्प, आगजनी, बाढीपहिरोबाट हुने विपद् जोखिम न्यूनिकरण तथा व्यवस्थापनका लागि आवश्यक पूर्वतयारीका कार्यक्रमहरू संचालन गरिने छ ।
- खोला, नदीको स्वच्छता कायम राख्न प्रदुषित पानी, ढल र फोहोरमैलालाई नदीमा मिसाउने कार्य नियन्त्रण गरिनेछ । साथै यस नगरपालिका क्षेत्रमा बग्ने नदी तथा

खोलामा विषादि, करेन्ट तथा विष्फोटक पदार्थ प्रयोग गरि माछा मार्ने कार्यलाई पूर्ण प्रतिवन्ध लगाईने छ । मापदण्ड विपरित प्रदुषण गर्ने व्यक्ति तथा संस्थालाई कानुनी रूपमा दण्ड दिने व्यवस्था गरिनेछ । यसको लागि आवश्यक कानून तर्जुमा गरि कडाईका साथ लागु गरिने छ ।

- भू-क्षय तथा नदी कटान रोक्न प्रदेश सरकार र संघीय सरकार साथै विकास साझेदार संघ/संस्थाहरूसँगको सहकार्यमा नदी नियन्त्रणका कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ ।
- पर्यावरणीय सन्तुलन राख्न लेकवेशीको लेकमा कम्तिमा २ वटा चार्जिङ्ग पोखरीहरू निर्माण गर्न पहल गरिनेछ ।
- दैनिक प्रयोग हुने प्लाष्टिक झोलाले पर्यावरणमा साथै कृषि उत्पादनमा समेत असर पार्ने भएकोले प्लाष्टिकका झोलाको प्रयोगलाई निरुत्साहित गरिने छ । स्थानीय रूपमै उत्पादन भएका कपडाका झोलाको प्रयोग गर्ने बानीको अभ्यास गर्न **"म पनि बजार जाने, मेरो झोला नि लाने"** अभियान चलाईने छ ।
- विपद् जोखिम न्यूनिकरण तथा व्यवस्थापन सम्बन्धि कार्य गर्दा संघ, प्रदेश र विकास साझेदार संघ/संस्थाहरूसँग समन्वय र सहकार्य गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- विपद् पश्चातको क्षति न्यूनिकरण तथा पुर्नलाभको लागि नगरपालिकाको क्षमता विकास गरि उद्धार तथा राहत सामाग्रीको मौजुदा कायम राखि भण्डारण तथा वितरण प्रभावकारी बनाईनेछ ।
- खैनी सुर्ति पानपराग गुट्खा जस्ता मानव स्वास्थ्यका लागि हानिकारक वस्तुहरू बजारमा खुला रूपमा बिक्री वितरण गर्दा मानव स्वास्थ्यमा गम्भिर असर पर्ने र त्यस्ता वस्तुहरूको प्याकेजिङ्गमा प्रयोग भएको प्लाष्टिकले बस्ती तथा बजार क्षेत्र फोहोर बनाउने साथै उत्पादनमा समेत असर गर्ने भएकोले त्यस्ता कार्यलाई कम गर्न जनचेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- यस नगरपालिका क्षेत्र भित्रको फोहोरलाई व्यवस्थित गर्न कुहिने र नकुहिने गरि घरघरमै छुट्याउन सबै नगरवासीहरूलाई सहभागी बनाईने छ र त्यसको लागि जनचेतनामूलक कार्यक्रम संचालन गरिनेछ । कुहिने फोहोरलाई घरमै कम्पोष्टमल को रूपमा उपयोग गर्ने र नकुहिने फोहोरलाई मात्र ल्यान्डफिल्ड साईडमा विसर्जन गर्ने व्यवस्था मिलाईने छ । कुहिने फोहोर कम्पोष्ट मल बनाउन फोहोर राख्ने प्लाष्टिकका ड्रमहरू वितरण गरिने छ । साथै बजार क्षेत्रमा कुहिने र नकुहिने फोहोर अलग अलग राख्न फोहोर संकलन ड्रमहरू राखिने छ ।

५. सुशासन तथा संस्थागत विकास तर्फः

- नगरपालिकाबाट प्रदान हुने सबै सेवालाई क्रमशः प्रविधिमैत्री बनाउँदै लगिनेछ ।
- नगरपालिकामा कार्यरत सबै सेवा समूह तर्फका कर्मचारीहरूलाई आफ्नो पेशागत मर्यादा र आचरण प्रदर्शनको आधारमा दण्ड र पुरस्कारको नीति अख्तियार गरिनेछ । सेवाग्राही मैत्री सेवाप्रवाह विपरितका क्रियाकलापहरूमा शुन्य सहनशिलताको नीति लिईनेछ ।
- सबै किसिममा कर्मचारी क्षमता विकासका तालिम कार्यक्रममा एकद्वार नीति लिई प्रचलित कानून र मापदण्डमा आधारित तालिम कार्यक्रम संचालन गरिनेछ । तालिममा स्थानीय लगायत राष्ट्रियस्तरका विज्ञ सेवा लिदै प्रविधिमैत्री कर्मचारी प्रशासनको विकास गरिनेछ ।
- ईलाका प्रहरी कार्यालय लेकवेशीको जग्गा प्राप्तिका लागि आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- सबै शाखा तथा वडा कार्यालयबाट विद्युतिय पत्राचारलाई लागु गर्दै क्रमश विद्युतिय सुशासनको अवधारणा अनुसार कार्य अधि बढाइनेछ । कार्यालयका नियमित बैठक गोष्ठी, तालिममा विशेषज्ञ सेवाको प्रयोग गर्न तथा भौगोलिक दुरी कम गर्दै लागत कटौती गर्नका लागि अनलाईन प्रणालीको क्रमश प्रयोगलाई बढाइनेछ ।
- **"मेरो कार्यालय, मेरो जिम्मेवारी"** अभियान सञ्चालन गरी कार्यालय परिसर र कार्यक्षेत्रको सरसफाइ, असल सिकाई आदान प्रदान मार्फत समृद्ध नगरको सपना साकार बनाउन कर्मचारीहरूको पेशागत समर्पण, अन्वेषण र महत्वपूर्ण योगदान प्रस्फुटन हुने लगायतका कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- नगरका गतिविधिहरू नियमित संचार माध्यमबाट प्रकाशन तथा प्रसारणको व्यवस्थापनका लागि संचार क्षेत्रसँग सहकार्य गरी कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- नगरपालिकाको कार्यबोझको आधारमा विज्ञ परामर्श सेवा मार्फत तत्काल नगरको संगठन विकास तथा व्यवस्थापनका लागि अध्ययन गरि प्रतिवेदन तयार गरि आवश्यक दरबन्दी सिर्जना गर्ने, कर्मचारीको पदपूर्ति गर्ने र कर्मचारीलाई निश्चित सूचकका आधारमा कार्य विवरण सहितको कार्य सम्पादन सम्झौता गरि कार्यान्वयन पक्षको मूल्यांकनका आधारमा पुरस्कार र दण्ड नीति अवलम्बन गरिनेछ । कर्मचारी दरबन्दीका आधारमा नयाँ भर्ना, परामर्श सेवा खरिद लगायतको कार्यलाई व्यवस्थित गरिनेछ ।
- नगरपालिकाका हरेक सूचनाहरूलाई विद्युतिय माध्यमबाट प्रकाशन, प्रसारण गर्नुका साथै गुनासो सुनुवाईको व्यवस्था गरिनेछ ।

- नगरका कर्मचारी एवं पदाधिकारी, उपभोक्ता समिति र टोल विकास संस्थाहरूको पदाधिकारीहरूको क्षमता अभिवृद्धिका लागि विभिन्न कार्यक्रमहरूको तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- नगरवासीको न्यायमा सहज पहुँच स्थापित गरिने छ । यसका लागि आर्थिक रूपले विपन्न तथा असहाय व्यक्तिहरू, महिला, जेष्ठ नागरिक, अपांग लगायतलाई निःशुल्क कानूनी सहायताको व्यवस्थाका लागि पहल गरिनेछ ।
- नगरपालिकाका सूचिकृत मेलमिलापकर्ताहरूद्वारा वडा स्तरमा विवाद समाधानका लागि आवश्यक व्यवस्था गरिनेछ ।
- विपन्न वस्ती तथा वडाहरूमा न्यायिक समितिको कार्य सम्पादन सम्बन्धमा अनुशिक्षण गरि विपन्न वर्गलाई निःशुल्क कानूनी उपचार प्राप्त गर्नको लागि उत्प्रेरित गरिने छ ।
- पदाधिकारी तथा कर्मचारीको कार्यशैली, कार्य व्यवहार तथा अन्तर सम्बन्धलाई बलियो बनाइनेछ ।
- अन्तरपालिका तथा न्याय सम्पादनका सम्बद्ध निकायहरूसँग निरन्तर रूपमा अन्तरक्रिया तथा अनुभव आदान प्रदान गरि न्यायिक समितिको कार्यसम्पादनलाई क्रमशः परिस्कृत गरिनेछ ।
- समाजमा उठेका विवादलाई मेलमिलापको माध्यमबाट दीर्घकालीन तथा स्थायी समाधान गरिनेछ। यसको लागि नगर न्यायिक समितिको कार्य सम्पादनलाई प्रभावकारी बनाउनका लागि पदाधिकारी तथा कर्मचारी र मेलमिलापकर्तालाई क्षमता विकास तालिम तथा पूर्वाधारको विकास गरिनेछ ।
- व्यक्तिगत घटना दर्ता समयमा नै गर्नका लागि प्रचार प्रसार तथा वडाहरूमा घटना दर्ता शिविर सञ्चालन गरिनेछ ।
- स्थानीय पञ्जीकाधिकारीहरूलाई अभिमुखिकरण तालिम प्रदान गरी दक्षतामा सुधार गरिने छ ।
- व्यक्तिगत घटना दर्ताका हस्तलिखित रजिष्टरहरू डिजिटाइजेसनलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- नगरपालिकाको कार्यसम्पादन नियमावलीलाई समय सापेक्ष संशोधन गरि शाखाहरूको पुर्नगठन गरि नगरपालिकाको कार्य प्रणालीलाई व्यवस्थित गरिनेछ ।
- लेकवेशी नगरपालिकाको जनसंख्या, आर्थिक, सामाजिक, प्राकृतिक, भौतिक, वन वातावरण र विपद् तथा संस्थागत वस्तुस्थिति स्पष्ट झल्कने एकिकृत वस्तुस्थिति विवरण ILG Profile तयार गरिनेछ ।

- नगरपालिकाको भुक्तानी प्रणालीलाई व्यवस्थित गर्नको लागि विद्युतिय भुक्तानी प्रणाली सञ्चालनमा रहेकोमा यस आ.व. ०८०/०८१ देखि सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण कार्यमा समेत विद्युतिय भुक्तानी प्रणाली लागु गरिनेछ ।
- सुचना प्रणालीलाई व्यवस्थित तथा छिटोछरितो जनता सम्म सुचनाको पहुँच पुर्याउनको लागि सामाजिक सञ्जालको प्रयोगलाई बढावा दिईने छ साथै वेबसाईटको नियमिति अपडेट गर्दै मासिक रूपमा आय व्यय सार्वजनिक गरिनेछ ।
- नगरपालिका कार्यालयमा सिस्टिभी क्यामरा जडान गरी कार्यालय सुरक्षा र सुशासन कायम गरिनेछ ।
- वित्तीय सुशासन कायम गर्नका लागि विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन (DPR) निर्माण गर्ने कार्यविधि/ निर्देशिका/ Norms/मापदण्ड आदि निर्माण गरेर मात्र कार्य गर्ने वातावरण मिलाइने छ, भने पत्रपत्रिकामा टेण्डर/कोटेशनका सूचना प्रकाशन, खरिद कार्यलाई टुक्रा टुक्रा पारि खरिद गर्ने कार्यलाई निरूत्साहित गरी वर्षभरिको लागि कार्यालय सामाग्रीको अनुमान गरी सार्वजनिक खरिद ऐन र नियमावलीले निर्दिष्ट गरेको व्यवस्था पूर्ण कार्यान्वयन हुने विधि अवलम्बन गरिनेछ ।

नगर सभाका सभाध्यक्ष ज्यू,

आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ मा कार्यान्वयन हुने उल्लेखित नीति तथा कार्यक्रमको लागि कुल जम्मा रु. ६६ करोड ८१ लाख ७३ हजार ७ सय ६५ रुपैया मात्र विनियोजन गरेको छु । कुल विनियोजित बजेट मध्ये चालु तर्फ ४४ करोड ६३ लाख ६९ हजार र पूँजिगत तर्फ १८ करोड २५ लाख ८ हजार ५ सय ६१ रुपैया विनियोजन गरेको छु । त्यसै गरी विकास साझेदार संघ/संस्थाहरुको कार्यक्रम तर्फ रु. ३ करोड ९२ लाख ९६ हजार २ सय ४ रुपैया रहेको छ । आर्थिक वर्ष २०७८/०७९ को यथार्थ, आर्थिक वर्ष २०७९/०८० को संशोधित, आर्थिक वर्ष २०७९/०८० को जेष्ठ महिना सम्मको यथार्थ र आगामी आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ को अनुमानित आय-ब्यय विवरण संलग्न अनुसूचीहरुमा उल्लेख गरिएको छ । आगामी आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ मा अनुमान गरिएको खर्च मध्ये आन्तरिक श्रोतबाट रु. १ करोड ६० लाख ३५ हजार, संघीय सरकारबाट प्राप्त वित्तीय समानीकरण अनुदानबाट रु. ११ करोड ८ लाख रुपैयाँ, संघीय सरकारबाट प्राप्त सशर्त अनुदान रु. २९ करोड १४ लाख रुपैयाँ, संघीय राजश्व बाँडफाँड रु. १० करोड ४८ लाख ३५ हजार रुपैया, संघीय सरकारबाट प्राप्त विशेष अनुदान बाँडफाँड रु. १ करोड १० लाख रुपैया, संघीय सरकारबाट प्राप्त समपुरक अनुदान रु. ९० लाख रुपैया, प्रदेश सरकारबाट प्राप्त वित्तीय समानिकरण अनुदान रु. १ करोड २८ लाख ६३ हजार रुपैया, प्रदेश सरकारबाट प्राप्त राजश्व बाँडफाँड रु. १६ लाख १६ हजार ५ सय ६१ रुपैयाँ, प्रदेश सरकारबाट सशर्त अनुदान रु. ५ करोड २९ लाख २८ हजार रुपैया, प्रदेश सरकारबाट विशेष अनुदानबाट रु. ५५ लाख रुपैयाँ र प्रदेश सरकार समपुरक अनुदान रु. १ करोड २९ लाख रुपैयाँ परिचालन गरिनेछ । साथै विकास साझेदार गैरसरकारी संघ/संस्थाहरुबाट रु. ३ करोड ९२ लाख ९६ हजार २ सय ४ रुपैया परिचालन गरिनेछ । लेकवेशी नगरपालिकाको समग्र वार्षिक अनुमानित बजेटलाई अनुसूचीमा उल्लेख गरेको छु ।

नगर सभाका सभाध्यक्ष ज्यू,

अन्त्य बजेट तयारीको क्रममा निर्देशन गर्नुहुने नगर प्रमुख ज्यू, सल्लाह सुझाव दिनुहुने वडाअध्यक्ष ज्यूहरू, नगर कार्यपालिका सदस्यज्यूहरू, विभिन्न राजनैतिक दलका प्रमुख एवं प्रतिनिधिज्यूहरू, बुद्धिजीवी, नागरिक समाजका अगुवाहरू, बजेट तर्जुमामा सहयोग पुर्याउने प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत लगायत सहयोगी कर्मचारीहरू, सुरक्षा निकायबाट प्रतिनिधित्व गर्नु भएका प्रमुख एवं प्रतिनिधिज्यूहरू, पत्रकार मित्रहरू, बजेट कार्यान्वयनमा सहयोग गर्नुहुने संघीय सरकार, प्रदेश सरकार र विकास साझेदार संघ/संस्थाहरूलाई विशेष धन्यवाद दिन चाहन्छु, साथै प्रस्तुत बजेट कार्यान्वयनमा सबै पक्षको पूर्ण सहयोगको अपेक्षा गरेको छु ।

धन्यवाद !

विमला खड्कुक

नगर उप-प्रमुख

लेकवेशी नगरपालिका सुर्खेत

१० आषाढ २०८०